

PRIMERJALNI ŠTUDIJSKI IDEJI IN KULTUR doktorski študij (3. stopnja)

TISOČLETJA MED JADRANOM IN PODONAVJEM Arheološki modul

Koordinatorica modula:

[izr. prof. dr. Jana Horvat](#)

Opis modula:

V arheološkem modulu se bodo študentke in študenti seznanjali z glavnimi arheološkimi viri, s pomembnimi raziskovalnimi dosežki, s ključnimi vprašanji in sodobnimi metodami raziskovalnega dela v arheologiji. Poseben poudarek bo na teoretičnem in praktičnem pristopu k interdisciplinarnim raziskavam med arheologijo in naravoslovnimi znanostmi. Raziskave bodo potekale nadregionalno, študije pa bodo zasnovane sintetično. Študentke in študentje se bodo udeleževali mednarodnih znanstvenih sestankov in napisali več znanstvenih člankov. Navajali jih bomo h kritični obravnavi virov in h kritičnemu branju arheološke literature. Študij bo primarno usmerjen na teme, ki se vežejo na sredozemski prostor, Balkan in Srednjo Evropo.

Osvetljena bodo naslednja vprašanja:

- mlajša kamena in bakrena doba severnega Jadrana;
- kolišča na jugovzhodnoalpskem prostoru;
- interdisciplinarne raziskave najdišč na vlažnih tleh;
- arheološke analize nekeramičnih najdb starejše in mlajše železne dobe;
- kronologija pozne latenske dobe;
- zakladne najdbe orodja mlajše železne in rimske dobe; pomembni aspekti rimske materialne kulture, kot podlaga za razumevanje gospodarskega in družbenega razvoja;
- romanizacija;
- rimskodobna poselitev, mesta in podeželje;
- arheologija v prostoru;
- zgodnji srednji vek.

Študijski program sestavljajo:

1. nabor predavanj in seminarjev, ki poglobljajo poznavanje arheoloških vprašanj, spoznanj in metodologije raziskovalnega dela,
2. nabor specializiranih tem, ki jih predavatelji in predavateljice organizirajo okoli raziskovalnih tem, povezanih s študijskim področjem.

Študentke in študentje bodo vključeni v tekoče raziskovalno delo.

Splošno izbirni predmeti:

- 13 - Arheološke analize nekeramičnih najdb železne dobe
(izr. prof. dr. Anton Velušček, 6 ECTS);
- 14 - Interdisciplinarno raziskovanje arheoloških najdišč
(izr. prof. dr. Anton Velušček, 6 ECTS);
- 15 - Koliščarska doba na območju jugovzhodnih Alp
(izr. prof. dr. Anton Velušček, 6 ECTS);
- 16 - Kronološki sistemi poznega latena od Iberskega polotoka do spodnjega Podonavja
(izr. prof. dr. Anton Velušček, 6 ECTS);
- 17 - Mlajša kamena in bakrena doba severnega Jadrana
(izr. prof. dr. Anton Velušček, 6 ECTS);
- 18 - Od drobnih arheoloških najdb do zgodovine
(izr. prof. dr. Janka Istenič, 6 ECTS);
- 19 - Rimska mesta med Jadranom in Donavo
(izr. prof. dr. Jana Horvat, 6 ECTS);
- 20 -Romanizacija
(izr. prof. dr. Jana Horvat, izr. prof. dr. Janka Istenič, 6 ECTS);
- 21 - Zakladne najdbe orodja latenske in rimske dobe
(izr. prof. dr. Jana Horvat, 6 ECTS);
- 82 - Prostorska arheologija – arheologija v prostoru. Metode in prakse raziskovanja prostora v arheologiji (doc. dr. Benjamin Štular, 6 ECTS);
- 83 - Arheologija zgodnjega srednjega veka
(doc. dr. Benjamin Štular, 6 ECTS).

Opisi splošno izbirnih predmetov arheološkega modula

Arheološke analize nekeramičnih najdb železne dobe

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: 13

Letnik: Brez letnika

Nosilec predmeta: izr. prof. dr. Anton Velušček

Predavatelj: [dr. Dragan Božič](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Nekeramične najdbe predstavljajo zelo pomemben del drobnih najdb na železnodobnih najdiščih, pa naj gre za naselja, kulturna mesta, grobišča, zakladne najdbe ali vodna najdišča. Njihovo poznavanje in raziskovanje je ključno za časovno in kulturno opredelitev najdišča, za ugotavljanje gospodarskih in obrtnih dejavnosti, poselitvenih sprememb, noše in vojaške tehnike, trgovinskih tokov, pogrebnih običajev, kulturnih praks itd. Nekeramične najdbe obsegajo predmete iz neplemenitih in plemenitih kovin oziroma zlitin, stekla, jantarja, kosti, lesa idr. Glede na namembnost jih lahko razvrstimo v številne skupine. Posebno zvrst predstavljajo uvoženi predmeti sredozemskega izvora.

Cilj predmeta je po eni strani temeljita seznanitev z vrstami nekeramičnih najdb in metodami njihovega raziskovanja, po drugi strani pa kot nadgradnja tega uporaba njihove izpovednosti pri rekonstrukciji zgodovinskega dogajanja.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

1. Metode raziskovanja nekeramičnih arheoloških najdb:
 - arheološki viri, tipologija, kronologija, razprostranjenost, namembnost.
2. Kovinske najdbe:
 - orožje;
 - deli noše;
 - orodje;
 - pribor;
 - konjska oprema;
 - vozovi;
 - posode.
3. Nekovinske in uvožene najdbe:
 - steklene in jantarne najdbe;
 - koščene najdbe;
 - lesene najdbe;
 - uvožene najdbe.

Temeljna literatura in viri

Halštatska doba

- Božič, D. 2010. Zum Panzergrab von Stična und der Verlässlichkeit der Grabzusammenhänge in der Sammlung Mecklenburg. *Acta Praehistorica et Archaeologica* 42: 155–172.
- Carniola Archaeologica 1, 1986; 3, 1993 – 5, 2000; 7, 2013. Novo mesto.
- Dular, J. 2003. Halštatske nekropole Dolenjske. Ljubljana.
- Egg, M. 1986. Italische Helme. Studien zu den ältereisenzeitlichen Helmen Italiens und der Alpen. Mainz.
- Egg, M. 1996. Das hallstattzeitliche Fürstengrab von Strettweg bei Judenburg in der Obersteiermark. Mainz.
- Egg, M. in D. Kramer ur. 2013. Die hallstattzeitlichen Fürstengräber von Kleinklein in der Steiermark. Der Kröllkogel. Mainz.
- Gabrovec, S. 1987. Jugoistočnoalpska regija sa zapadnom Panonijom. Dolenjska grupa, Svetolucijska grupa, Notranjska grupa in Ljubljanska grupa. V: Praistorija jugoslavenskih zemalja 5, Željezno doba, Sarajevo: 29-181.
- Gabrovec, S. 1999. 50 Jahre Archäologie der älteren Eisenzeit in Slowenien. *Arheološki vestnik* 50: 145-188.
- Gabrovec, S. 2006. Stična 2/1, Gomile starejše železne dobe. Katalog. Ljubljana.
- Glasperlen der vorrömischen Eisenzeit 1, 1983 – 4, 1995. Mainz, Espelkamp.
- Gutjahr, C. in G. Tiefengraber ur. 2015. Beiträge zu Hallstattzeit am Rande der Südostalpen. Rahden/Westf.
- Guštin, M. 1979. Notranjska. K začetkom železne dobe na severnem Jadranu. Ljubljana.
- Guštin, M. in A. Preložnik 2005. Sajevece. *Arheološki vestnik* 56: 113-168.
- Hochdorf 1, 1985 – 6, 2006. Stuttgart.
- Lucke, W. in O.-H. Frey 1962. Die Situla in Providence (Rhode Island). Ein Beitrag zur Situlenkunst des Osthallstattkreises. Berlin.
- Marzatico, F. in P. Gleirscher ur. 2004. Guerrieri, principi ed eroi fra il Danubio e il Po dalla Preistoria all'Alto Medioevo. Trento.
- Pettarin, S. 2006. Le necropoli di San Pietro al Natisone e Dernazzacco. Roma.

- Prähistorische Bronzefunde, Abt. I-XX. München, Stuttgart.
- Tecco Hvala, S., J. Dular in E. Kocuvan 2004. Železnodobne gomile na Magdalenski gori. Ljubljana.
- Teržan, B. 1976. Certoška fibula. Arheološki vestnik 27: 317-536.
- Teržan, B. 1990. Starejša železna doba na Slovenskem Štajerskem. Ljubljana.
- Tomedi, G. 2004. Das hallstattzeitliche Gräberfeld von Frög. Budapest.
- Trachsel, M. 2004. Untersuchungen zur relativen und absoluten Chronologie der Hallstattzeit. Bonn.

Latenska doba

- Božič, D. 1999. Die Erforschung der Latènezeit in Slowenien seit Jahr 1964. Arheološki vestnik 50: 189-213.
- Božič, D. in M. Feugère 2004. Les instruments de l'écriture. Gallia 61: 21-41.
- Brunaux, J.-L. in A. Rapin 1988. Gournay 2, Boucliers et lances. Dépôts et trophées. Paris.
- Déchelette, J. 1927. Manuel d'archéologie préhistorique, celtique et gallo-romaine 4, Second âge du fer ou époque de La Tène. Paris.
- Demetz, S. 1999. Fibeln der Spätlatène- und frühen römischen Kaiserzeit in den Alpenländern. Rahden/Westf.
- Dizdar, M. 2013. Zvonimirovo Veliko polje. Groblje latenske kulture 1. Zagreb.
- Ender, D. van 1991. Die Bronzefunde aus dem Oppidum von Manching. Stuttgart.
- Feugère, M. 1994. Les casques antiques. Paris.
- Feugère, M. in C. Rolley ur. 1991. La vaisselle tardo-républicaine en bronze. Dijon.
- Gebhard, R. 1989. Der Glasschmuck aus dem Oppidum von Manching. Stuttgart.
- Gebhard, R. 1991. Die Fibeln aus dem Oppidum von Manching. Stuttgart.
- Gostenčnik, K. 2005. Die Beifunde vom Magdalensberg. Klagenfurt.
- Guštin, M. 1991. Posočje. Posočje in der jüngeren Eisenzeit. Ljubljana.
- Jacobi, G. 1974. Werkzeug und Gerät aus dem Oppidum von Manching. Wiesbaden.
- Lejars, Th. 1994. Gournay 3, Les fourreaux d'épée. Paris. Lejars, T. 2013. La Tène : La collection Schwab (Bienne, Suisse). Lausanne.
- Schönfelder, M. 2002. Das spätkeltische Wagengrab von Boé (Dép. Lot-et-Garonne). Mainz.

Načini ocenjevanja

Aktivno sodelovanje pri predavanjih in seminarjih, priprava seminarske naloge in izpit. Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentje in študentke pokažejo sposobnost analitičnega razumevanja problematike, kompetence pri izboru literature, sposobnost analitičnega in kritičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja in nivo uporabe pisne besede.
- Ustni izpit je namenjen ocenjevanju pridobljenega znanja, ki ga je študentka ali študent pridobil na predavanjih, pri branju in analiziranju obvezne in dodatne literature, ter sposobnosti razumevanja in podajanja obravnavane snovi.

Interdisciplinarno raziskovanje arheoloških najdišč

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: 14

Letnik: Brez letnika

Nosilec predmeta: [izr. prof. dr. Anton Velušček](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Interdisciplinarno raziskovanje v arheologiji je edini način kako celovito razumeti človeka, njegove dejavnosti in okolje v arheoloških obdobjih. Gre za pristop, ki ima v svetu vedno več privrženecv in privrženek. Pri nas se interdisciplinarno raziskovanje v arheologiji intenzivno razvija predvsem pri raziskovanju paleolitskih jamskih postaj in raziskovanju kolišč na Ljubljanskem barju.

Namen predavanj in študijskega dela je omogočiti kandidatom in kandidatkam poglobljen vpogled v problematiko interdisciplinarnega raziskovanja arheoloških najdišč s posebnim poudarkom na Ljubljanskem barju.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

Moderno raziskovanje arheološkega najdišča je postalo predmet sodelovanja raziskovalcev različnih strok. Tako se bodo kandidatke in kandidati pri študiju seznanili s problematiko modernega raziskovanja arheoloških najdišč in poselitve v arheoloških obdobjih, ki je soodvisna od okoljskih značilnosti in ekonomske baze.

Poseben poudarek bo na metodoloških problemih raziskovanja arheoloških najdišč na mokrih tleh. Dobili bodo vpogled v tekoče arheološke raziskave na Ljubljanskem barju in se tako seznanili z dendrologijo, palinologijo in arheozoologijo.

Med študijem bodo kandidatke in kandidati vključeni tudi v tekoče raziskovalne projekte, kjer se bodo v praksi seznanili z metodologijo dokumentiranja in zajemanja vzorcev, obdelave, interpretiranja, ter s problematiko hranjenja materialnih ostalin.

1. Metodologija raziskovanja arheoloških najdišč in poselitve v arheoloških obdobjih:

- zgodovinski pregled arheološkega raziskovanja;
- raziskovalni pristopi;
- dendrokronologija;
- palinologija;
- arheozoologija.

Temeljna literatura in viri

- Andrič, M., Tolar, T. in B. Toškan. 2016. Okoljska arheologija in paleoekologija : palinologija, arheobotanika in arheozoologija. Ljubljana: Založba ZRC.
 - Miracle, P. T. in S. Forenbaher ur. 2006. Prehistoric herders of northern Istria. The archaeology of Pupičina Cave. Vol. 1. Monografije i katalogi 14. Pula.
 - Velušček, A. ur. 2006. Resnikov prekop, najstarejša koliščarska naselbina na Ljubljanskem barju. Ljubljana: Založba ZRC.
 - Menotti, F. ur. 2004. Living on the lake in prehistoric Europe: 150 years of lake-dwelling research. London, New York.
 - Turk, I. ur. 2004. Viktorjev spodmol in Mala Triglavca: prispevki k poznavanju mezolitskega obdobja v Sloveniji. Ljubljana: Založba ZRC.
 - Velušček, A. ur. 2004. Hočevarica: eneolitsko kolišče na Ljubljanskem barju. Ljubljana: Založba ZRC.
 - Reitz, E. J. in E. S. Wing. 1999. Zooarchaeology. Cambridge manuals in archaeology. Cambridge: Cambridge University Press.
 - Schweingruber, F. H. 1992. Baum und Holz in der Dendrochronologie. Eidgenössische Forschungsanstalt für Wald, Schnee und Landschaft. Birmensdorf.
 - Moore, P. D., Webb, J. A. in M. E. Collinson. 1991. Pollen analysis (Second edition). Oxford: Blackwell Science.
 - Velušček, A. 2013. Datiranje arheološkega najdišča Maharski prekop na Ljubljanskem barju = Dating of the archaeological site Maharski prekop at the Ljubljansko barje. Arheološki vestnik 64, str. 367-396.
-

Načini ocenjevanja

Študentke in študenti imajo v sklopu predmeta dve študijski obveznosti, in sicer pisno seminarsko nalogo v okviru seminarja, ki je pogoj za opravljanje ustnega izpita iz okvira predavanj in seminarjev. Obvezno je tudi sodelovanje pri praktičnem delu.

Koliščarska doba na območju jugovzhodnih Alp

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: 15

Letnik: Brez letnika

Nosilec predmeta: [izr. prof. dr. Anton Velušček](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja: 60 ur, seminar: 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

V 5. tisočletju pr. Kr. mlajšekamenodobni človek poseli jezerska obrežja v osrčju Evrope. Ob jezerih postavlja naselbine iz kolib na kolih, ki jih imenujemo kolišča. Na Ljubljanskem barju so takšno naselbino postavili tudi eni izmed prvih lončarjev, poljedelcev, živinorejcev, ki so prišli na območje osrednje Slovenije v prvi polovici 5. tisočletja pr. Kr. Kolišča so na Ljubljanskem barju s prekinitvami obstajala do prve polovice 2. tisočletja pr. Kr.

Namen predavanj in študijskega dela je omogočiti kandidatkam in kandidatom poglobljen vpogled v problematiko koliščarske dobe na območju jugovzhodnih Alp s poudarkom na raziskovanju mlajše kamene in bakrene dobe v osrednji Sloveniji.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

Kandidatke in kandidati se bodo pri študiju seznanili s problematiko mlajše kamene in bakrene dobe v osrednji Sloveniji.

Gre za območje, ki so ga prvi poljedelci in lončarji pa morda tudi iskalci bakrove rude poselili razmeroma pozno, šele v okvirno prvi polovici 5. tisočletja pr. Kr. Veliko sledi je tudi iz 4. in 3. tisočletja pr. Kr. Na podlagi raziskav koliščarskih naselbin na Ljubljanskem barju domnevamo, da poselitev ni bila kontinuirana in da je bila povezana z dogajanjem v širšem evropskem prostoru.

Med študijem se bodo kandidatke in kandidati seznanili z nekaterimi vidiki poselitve osrednje Slovenije in sosednjih pokrajin. Poseben poudarek bo na predstavitvi gospodarskih aktivnosti in gospodarskih interesov mlajšekamenodobnega in bakrenodobnega človeka.

Kandidatke in kandidati bodo vključeni v praktične projekte, kjer bodo sodelovali pri študijski obdelavi materialnega gradiva.

1. Mlajša kamena in bakrena doba v osrednji Sloveniji:

- zgodovina raziskav;
- arheološki viri;
- poselitvena slika;
- kronološki sistemi;
- relativna kronologija;
- absolutna kronologija;
- primerjava s sosednjimi območji.

2. Gospodarske aktivnosti mlajšekamenodobnega ter bakrenodobnega človeka:

- zgodovina raziskav;
- arheološki viri;
- arheologija mokrih tal.

Temeljna literatura in viri

- Čufar, K., Tegel, W., Merela, M., Kromer, B., Velušček, A. 2015. Eneolithic pile dwellings south of the Alps precisely dated with tree-ring chronologies from the north. *Dendrochronologia* 35/ 1, str. 91-98.
- Gaspari, A. ur. 2006. Zalog pri Verdu, tabor kamenodobnih lovcev na zahodnem robu Ljubljanskega barja. Ljubljana: Založba ZRC.
- Velušček, A. ur. 2006. Resnikov prekop, najstarejša koliščarska naselbina na Ljubljanskem barju. Ljubljana: Založba ZRC.
- Menotti, F. ur. 2004. Living on the lake in prehistoric Europe: 150 years of lake-dwelling research. London, New York.
- Velušček, A. ur. 2004. Hočevarica – eneolitsko kolišče na Ljubljanskem barju. Ljubljana: Založba ZRC.
- Velušček, A. 2004. Past and present lake-dwelling studies in Slovenia: Ljubljansko barje (the Ljubljana Marsh). V: Menotti, F. ur. Living on the lake in prehistoric Europe: 150 years of lake-dwelling research. London, New York: 69-82.
- Čufar, K. in A. Velušček 2002. Dendrokronološke raziskave kolišč na Ljubljanskem barju – stanje 2001. *Arheološki vestnik* 53, 59-67.
- Velušček, A. 1999. Neolithic and Eneolithic Investigations in Slovenia. *Arheološki vestnik* 50, 59-79.
- Korošec, P. in J. Korošec 1969. Najdbe s koliščarskih naselbin pri Igu na Ljubljanskem barju. *Arheološki katalogi Slovenije* 3. Ljubljana.
- Velušček, A. 2013. Datiranje arheološkega najdišča Maharski prekop na Ljubljanskem barju = Dating of the archaeological site Maharski prekop at the Ljubljansko barje. *Arheološki vestnik* 64, str. 367-396.

Načini ocenjevanja

Študentke in študenti imajo v sklopu predmeta dve študijski obveznosti, in sicer pisno seminarsko nalogo v okviru seminarja, ki je pogoj za opravljanje ustnega izpita iz okvira predavanj in seminarjev. Obvezno je tudi sodelovanje pri praktičnem delu.

Kronološki sistemi poznega latena od Iberskega polotoka do spodnjega Podonavja

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: 16

Letnik: Brez letnika

Nosilec predmeta:izr. prof. dr. Anton Velušček

Predavatelj: [dr. Dragan Božič](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Eden glavnih pogojev za prepoznavanje zgodovinskega razvoja prazgodovinskih skupnosti, ki mu v poznem latenu daje značilen pečat romanizacija, je ustrezna časovna opredelitev najdb in najdišč, ki naj bi jo omogočali različni kronološki sistemi. Trenutno stanje raziskav na tem področju je tako, da imamo sicer na voljo precej različnih sistemov, ki pa so med sabo nezdržljivi, pogosto zgrajeni na zgrešenih predpostavkah

in v marsičem dokazljivo napačni.

Cilj predmeta je poglobljena in kritična seznanitev z obstoječimi kronološkimi sistemi poznega latena na prostoru od Iberskega polotoka prek južne Francije, severne Italije in jugovzhodnih Alp do spodnjega Podonavja, z arheološkimi viri, ki so na voljo za izdelavo relativne in absolutne kronologije, in z načinom izdelave novih, ustrežnejših regionalnih kronoloških sistemov, kot tudi nadregionalnega kronološkega sistema.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

Ustrezni kronološki sistemi so pogoj za relativno in absolutno časovno opredelitev zaključenih najdiščnih celot (npr. grobov, zakladnih najdb, naselbinskih objektov in zaključenih skupkov, vodnjakov) in arheološkega gradiva, ki ga na podlagi najdiščnega okolja ni mogoče ožje datirati (to so npr. vodne najdbe, detektorske najdbe iz naselbin in najdbe iz neohranjenih grobnih celot). Obstoječi kronološki sistemi poznega latena se med seboj razlikujejo glede števila časovnih stopenj, njihovega poimenovanja, vsebine in absolutne starosti.

Posebna pozornost bo posvečena predstavitvi arheoloških virov, ki so na voljo za izdelavo relativnokronoloških stopenj. Za določitev absolutne kronologije pa pridejo v poštev razen redkih dendrokronoloških datumov zlasti nekateri uvoženi predmeti (npr. rimski republikanski novci, keramika, srebrne in bronaste posode), arheološko oprijemljivi zgodovinski dogodki (npr. osvojitvev Alezije v Franciji) ter potopljene ladje.

Uvoženi predmeti (npr. srebrne in bronaste posode) omogočajo tudi medsebojno vzporejanje kronoloških sistemov poznega latena na prostoru od Iberskega polotoka do spodnjega Podonavja.

1. Kronološki sistemi poznega latena:

- zgodovina raziskav;
- arheološki viri;
- relativna kronologija;
- absolutna kronologija;
- kontinuiteta in diskontinuiteta;
- lokalni, regionalni in nadregionalni kronološki sistemi.

2. Regionalni kronološki sistemi:

- Iberski polotok, južna Francija, severna Italija, jugovzhodne Alpe, hrvaško- srbsko Podonavje, spodnje Podonavje.

3. Medsebojno vzporejanje regionalnih kronoloških sistemov poznega latena

4. Nadregionalni kronološki sistem

Temeljna literatura in viri

- Božič, D. 1981. Relativna kronologija mlajše železne dobe v jugoslovanskem Podonavju. Arheološki vestnik 32: 315-347.
- Božič, D. 1999. Die Erforschung der Latènezeit in Slowenien seit Jahr 1964. Arheološki vestnik 50: 189-213.
- Božič, D. 2008. Late La Tène-Roman cemetery in Novo mesto. Ljubljana.
- De Marinis, R. 1986. L'età gallica in Lombardia (IV – I secolo a.C.): risultati delle ultime ricerche e problemi aperti. V: Atti del 2° Convegno Archeologico Regionale, Como: 93-173.
- Duval, A., J.-P. Morel in Y. Roman ur. 1990. Gaule interne et Gaule méditerranéenne aux IIe et Ier siècles avant J.-C. : confrontations chronologiques. Paris.
- Feugère, M. in C. Rolley ur. 1991. La vaisselle tardo-républicaine en bronze. Dijon.
- Guštin, M. 1991. Posočje. Posočje in der jüngeren Eisenzeit. – Ljubljana.
- Luik, M. 2002. Die Funde aus den römischen Lagern um Numantia im Römisch- Germanischen

Zentralmuseum. Mainz.

- Martin-Kilcher, S. 1998. Gräber der späten Republik und der frühen Kaiserzeit am Lago Maggiore: Tradition und Romanisierung. V: Bestattungssitte und kulturelle Identität, Köln: 191-252.
- Rustoiu, A. 1997. Fibulele din Dacia preromană (sec. II î.e.n. – I e.n.). București.

Načini ocenjevanja

Aktivno sodelovanje pri predavanjih in seminarjih, priprava seminarske naloge in izpit. Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentke in študentje pokažejo sposobnost analitičnega razumevanja problematike, kompetence pri izboru literature, sposobnost analitičnega in kritičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja in nivo uporabe pisne besede.
- Ustni izpit je namenjen ocenjevanju pridobljenega znanja, ki ga je študentka oz. študent pridobil na predavanjih, pri branju in analiziranju obvezne in dodatne literature ter sposobnosti razumevanja in podajanja obravnavane snovi.

Mlajša kamena in bakrena doba severnega Jadrana

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: 17

Letnik: Brez letnika

Nosilec predmeta: [izr. prof. dr. Anton Velušček](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Mlajšo kameno in bakreno dobo označujejo velike družbene spremembe. Človek se iz lovca in nabiralca prelevi v poljedelca in pastirja. Občasne lovske tabore zamenjajo stalne naselbine, na Krasu so to jame in spodmoli.

Poglavitni namen predavanj in študijskega dela je omogočiti kandidatkam in kandidatom poglobljen vpogled v problematiko mlajše kamene in bakrene dobe na Krasu oziroma na območju Caput Adriae.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

Študij bo razdeljen na dva dela: na teoretični in praktični del.

V teoretičnem delu bodo kandidatom predstavljeni temeljni problemi in usmeritve arheologije predkovinskih in zgodnjekovinskih dob na Krasu oziroma na širšem območju Caput Adriae.

Severnojadranski prostor je stičišče vplivov z Balkanskega in Apeninskega polotoka, kar se odraža tudi v arheoloških najdbah. Predstavljena bodo pomembna arheološka najdišča in arheološke najdbe.

Med študijem bodo kandidatke in kandidati sodelovali pri terenskih arheoloških raziskavah v eni izmed jamskih postaj. Pri tem se bodo praktično seznanili s problemi jamske arheologije na Krasu.

Poudarek bo tudi na študiju materialnih ostalin. Poudarek bo na študiju keramike in kamnitega orodja.

1. Temeljni problemi in usmeritve arheologije predkovinskih in zgodnjekovinskih dob na Krasu ter širšem območju Caput Adriae:
 - zgodovina raziskav;
 - arheološki viri;

- teoretski nastavki;
- kronologija;
- primerjava s sosednjimi območji.

Temeljna literatura in viri

- Miracle, P. T. in S. Forenbahe ur. 2006. Prehistoric herders of northern Istria. The archaeology of Pupičina Cave. Vol. 1. Monografije i katalogi 14. Pula.
- Montagnari Kokelj, E. 2003. Why settling a karstic area? considerations on the Trieste Karst (north-eastern Italy) in the Late Prehistory. V: Settlements and settling from Prehistory to the Middle Ages. International Archaeological Symposium Pula, 26-29 November 2002, *Histria antiqua* 11: 75-93.
- Boschian, G. in E. Montagnari Kokelj. 2000. Prehistoric Shepherds and Caves in the Trieste Karst (Northeastern Italy). *Geoarchaeology: An International Journal* 15, No. 4: 331-371.
- Velušček, A. 1999. Neolithic and Eneolithic Investigations in Slovenia. *Arheološki vestnik* 50: 59-79.
- Barfield, L. H. 1972. The first Neolithic cultures of north eastern Italy. *Fundamenta A/3, Teil 7*: 182-216.
- Leben, F. 1967. Stratigrafija in časovna uvrstitev jamskih najdb na Tržaškem Krasu. *Arheološki vestnik* 18: 43-109.
- Korošec, J. 1960. Neolit na Krasu in v Slovenskem primorju. *Zgodovinski časopis* 14: 5-33.

Načini ocenjevanja

Študentke in študenti imajo v sklopu predmeta dve študijski obveznosti, in sicer pisno seminarsko nalogo v okviru seminarja, ki je pogoj za opravljanje ustnega izpita iz okvira predavanj in seminarjev. Obvezno je tudi sodelovanje pri praktičnem delu.

Od drobnih arheoloških najdb do zgodovine

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: 18

Letnik: Brez letnika

Nosilka predmeta: [izr. prof. dr. Janka Istenič](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

S terminom »drobne arheološke najdbe« označujemo najdbe, ki ob odkritju niso trdno integrirane v arhitekturo ali druge strukture nepremične arheološke dediščine. Opredeljujemo jih tudi s pojmom »premična arheološka dediščina«. Glede na material jih delimo na najdbe iz keramike, kovin, stekla, jantarja, kamna in kosti ter iz drugih materialov, ki so med drobnimi arheološkimi najdbami redko zastopani, npr. les, usnje, tkanine in drugi organski materiali. Med doslej najbolj proučene skupine drobnih najdb sodijo npr. namizno posodje, oljenke in amfore, fibule, orožje, kovinske posode ter tudi novci in napisi (na kamnu in drugih materialih).

Glavni cilj proučevalcev drobnih najdb rimske dobe v preteklosti je bil njihova kronološka opredelitev. Čeprav kronološka vprašanja še zdaleč niso izčrpana, se sodobne raziskave vse bolj usmerjajo tudi k proučevanju drobnih najdb z vidika tehnologije izdelave, trgovine, gospodarstva ter kulturne in družbene zgodovine.

Študentke in študentje se bodo seznanili s poglobljenimi metodami raziskovanja drobnih arheoloških najdb z izjemo novcev in napisov. Cilj predmeta je seznaniti študentke in študente z izbranimi problemi rimske materialne kulture in s potmi, ki vodijo od sklopa predmetov ali posameznega predmeta do širših

zgodovinskih zaključkov. Predmet je zastavljen interdisciplinarno.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

Študentke in študentje se bodo seznanili s poglobljenimi metodami raziskovanja tako imenovane drobne rimske materialne kulture oziroma premične arheološke dediščine rimske dobe. Običajna je delitev glede na uporabljen material, to so keramika, steklo in kovine.

Pri seznanjanju s keramiko rimske dobe in njenim proučevanjem bo poudarek na prepoznavanju uvoženih in že definiranih lokalnih/regionalnih izdelkov (predvsem tistih, ki se pojavljajo v našem prostoru) ter na postopkih, ki vodijo k definiranju doslej še neopredeljenih lokalnih/regionalnih keramičnih produkcij. Študentke in študentje bodo seznanjeni s postopki razvrščanja keramičnih predmetov glede na značilnosti materiala (t. i. fabrikati, angl. fabric), oblik (oblikovni tipi) in okrasa. Pri vprašanjih glede izvora posameznih keramičnih skupin jih bomo seznanili tudi z možnostmi interdisciplinarnih raziskav (mineraloške in kemijske analize), ki bodo (v okviru danih možnosti) tudi izvedene.

Kovinske predmete bomo obravnavali predvsem po vsebinskih sklopih, ki jih opredeljujejo, npr. čas izdelave, funkcija, uporaba določene zlitine in podobno. Študentke in študente bomo seznanili z raziskovalnimi metodami, ki vodijo k smiselni tipološki razvrstitvi gradiva in njeni interpretaciji ter k razumevanju funkcije gradiva in tehnologije izdelave. Posebno pozornost bomo namenili pomenu raziskav materialov, ki so bili uporabljeni za izdelavo predmetov in njihovih okrasov ter s pomenom arheometalurških raziskav.

Pri obravnavi steklenih predmetov bo poudarek na značilnostih steklarske proizvodnje v rimski dobi ter usmeritvah sodobnih raziskav.

Študentke in študente bomo spodbujali k interdisciplinarnim raziskavam, predvsem k povezovanju arheoloških in naravoslovnih raziskav. V ta namen bomo predstavili vzorčne primere interdisciplinarnega raziskovanja keramike in kovinskih predmetov, z ločeno problematiko železa in barvnih kovin.

1. Keramika:

- prepoznavanje uvoženih in že definiranih lokalnih/regionalnih izdelkov (predvsem tistih, ki se pojavljajo v srednjeevropskem prostoru);
- postopki definiranja doslej še neopredeljenih lokalnih/regionalnih keramičnih produkcij; postopki razvrščanja keramičnih predmetov glede na značilnosti materiala (t. i. fabrikati, angl. fabric), oblik (oblikovni tipi) in okrasa;
- vprašanje izvora posameznih keramičnih skupin;
- interdisciplinarne raziskave (mineraloške in kemijske analize).

2. Kovinski predmeti:

- tipološka razvrstitev gradiva in njena interpretacija;
- datiranje;
- funkcija;
- uporaba različnih zlitin, načini izdelave;
- arheometalurške raziskave.

3. Stekleni predmeti:

- tipološka razvrstitev gradiva in njena interpretacija;
- datiranje;
- funkcija;
- značilnosti steklarske proizvodnje;
- usmeritve sodobnih raziskav.

Temeljna literatura in viri

- Bishop M. C. in J. C. N. Coulston. 1993. Roman military equipment, London.
- Beiträge zum römischen Oberwinterthur – Vitodurum 1-9. Monographien der Kantonsarchäologie

Zürich, Zürich 1984-2002.

- Brogiolo, G. P. in G. Olcese. 2000. Produzione ceramica in area Padana tra il II secolo a.C. e il VII secolo d.C. Nuovi dati e prospettive di ricerca. Documenti di Archeologia 21, Mantova.
- Craddock, P. T. 1995. Early Metal Mining and Production, Edinburgh.
- Flügel, Ch. 1999. Der Auerberg 3. Die römische Keramik. Münchner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte 47, München.
- Feugère, M. 1993. Les armes des Romains. Paris.
- Forschungen in Augst 1-34. Römermuseum Augst 1977-2003.
- Istenič, J. 1999-2000. Poetovio, zahodna grobišča I-II. Katalogi in monografije 32-33, Ljubljana.
- Istenič, J. 2000. A Roman late-republican gladius from the River Ljubljanica (Slovenia). Arheološki vestnik 51: 171-182.
- Istenič, J. 2003. A uniface medallion with a portrait of Augustus from the River Ljubljanica (Slovenia). Germania (Mainz) 81/1: [263]-271, 273-276.
- Istenič, J., Daszkiewicz, M., Schneider, G. 2003. Local production of pottery and clay lamps at Emona (Italia, regio X). Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta 38: 83-91.
- Istenič, J., Schneider, G. 2000. Aegean cooking ware in the Eastern Adriatic. Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta 36: 341-348.
- Olcese, G. 2003. Ceramiche comuni a Roma e in area romana: produzione, circolazione e tecnologia (tarda età repubblicana – prima età imperiale). Documenti di archeologia 28, Mantova.
- Oxé, A., Comfort, H., Kenrick, Ph. 2000. Corpus Vasorum Arretinorum, 2nd ed. Antiquitas Ser. 3, 41, Bonn.
- Strong D., Brown, D. ur. 1976, Roman Crafts, London.
- Istenič, J. 1994. The "Emona" glass beakers. Arheološki vestnik 45: 95-98.
- Istenič, J. 2001. An early mould-blown pyxis from Poetovio (Slovenia). Instrumentum 13: 23-24.
- Petznek B. 1997-1999. Römerzeitliche Gebrauchskeramik aus Carnuntum. Carnuntum Jahrbuch 1997: 167-323; 1998: 261-404; 1999: 193-319.
- Tomber R. in Dore, J. 1998. The National Roman fabric reference collection. A handbook. Museum of London Archaeology Service Monograph 2, London.

Načini ocenjevanja

Aktivno sodelovanje pri predavanjih in seminarjih, priprava seminarske naloge in izpit. Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentka oz. študent pokaže sposobnost usmeritve v konkretno problematiko, kompetence pri izboru relevantne literature, sposobnost analitičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja in nivo uporabe pisne besede.
- Ustni izpit je namenjen ocenjevanju znanja, ki ga je študentka ali študent pridobil na predavanjih ter sposobnosti razumevanja, artikuliranja in podajanja snovi.

Rimska mesta med Jadranom in Donavo

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: 19

Letnik: Brez letnika

Nosilka predmeta: [izr. prof. dr. Jana Horvat](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Poselitveni sistem rimskih provinc v srednji Evropi je temeljil na treh stebrih: avtonomnih mestih (municipiji ali kolonije), vikusih (manjša centralna naselja) in vilah rustikah (posestva). Mesta – in vikusi v omejenem obsegu – so nosilci centralnih funkcij na administrativnem, gospodarskem, socialnem in religioznem področju. Mesta so imela ogromen vpliv na način življenja in na procese romanizacije, pri čemer je zelo vidno vlogo igrala arhitektura. V arhitekturi in v vpeljavi novih gradbenih tehnik se še posebej vidi veliki prelom s starim prazgodovinskim svetom. Razvoj rimske arhitekture je dinamičen proces, v katerem se nekatere regionalne oblike opuščajo in nastajajo nove. Čeprav srečamo veliko bogastvo variant, se vedno znova pojavljajo osnovni vzorci. Nekateri tipi stavb so vezani na določeno funkcijo in razširjeni po vsem imperiju, npr. forum z baziliko in tabernami, svetišča, teatri, amfiteatri, stadioni, terme, bivalne stavbe v mestih in deloma na podeželju, infrastruktura in obrambna arhitektura.

Cilj predmeta "Rimska mesta med Jadranom in Donavo" je poglobljeno seznanjanje s posebnostmi razvoja rimskih mest na območju srednje Evrope in Balkana ter preko tega s posebnimi vprašanji poselitve, urbanizacije, arhitekture, uprave, gospodarstva in religije.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

1. Pravni status mest in drugih naselij
2. Mestni teritoriji, podeželje in ceste:
 - primerjalni študij po območjih: severna Italija, Istra, Norik, Zgornja in Spodnja Panonija, Dalmacija.
3. Topografija mest – primerjalni študij:
 - urbanistične zasnove;
 - upravna središča;
 - javne in reprezentančne zgradbe;
 - obrambna arhitektura;
 - religija;
 - gospodarski deli;
 - bivalna arhitektura;
 - oskrba z vodo in ostala infrastruktura.
4. Razvoj mest:
 - od 1. st. do časa severske dinastije;
 - pozna antika;
 - propad mest.

Temeljna literatura in viri

- Bosio, L. 1991. *Le strade romane della Venetia e dell'Histria*. Padova.
- Gros, P. 2001. *L'architecture romaine: du début du IIIe siècle av. J.-C. à la fin du Haut-Empire*. Paris.
- *Die römische Stadt im 2. Jahrhundert n. Chr. – Xantener Berichte 2*, Köln 1992.
- *Die Stadt in Oberitalien und in den nordwestlichen Provinzen des Römischen Reiches*. Kölner Forschungen 4, Mainz a. R. 1991.
- Fentress, E. ur. 2000. Romanization and the city. Creation, transformations, and failures. *Journal of Roman Archaeology*, Supp. Ser. 38, Portsmouth.
- Horvat, J. in A. Dolenc Vičič 2010, *Arheološka najdišča Ptuja*. Rabelčja vas. Ljubljana 2010.
- *La città nell'Italia settentrionale in età romana*. Collection de l'École française de Rome 130, Trieste – Roma 1990.
- Lovenjak, M. 1998. *Inscriptiones Latinae Sloveniae 1: Neviodunum*. Situla 37, Ljubljana.
- Starac, A. 1999-2000. *Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji*, 1. Histrija, 2. Liburnija. – Katalozi i monografije, Arheološki muzej Istre 10, Pula.

- Šašel Kos, M. 1997. The Roman Inscriptions in the National Museum of Slovenia (Lapidarij Narodnega muzeja Slovenije). Situla 35, Ljubljana.
- Šašel Kos, M. in P. Scherrer ur. 2002-2004. The autonomous towns of Noricum and Pannonia: Noricum, Pannonia I, Pannonia II. Situla 40-42, Ljubljana.
- Zaccaria, C. 1992. Regio X, Venetia et Histria, Tergeste – Ager Tergestinus et Tergesti adtributus. V: Supplementa italica, Nuova serie 10, Roma: 139-283.

Načini ocenjevanja

Aktivno sodelovanje pri predavanjih in seminarjih, priprava seminarske naloge in izpit. Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentke in študentje pokažejo sposobnost analitičnega razumevanja problemov, kompetence pri izboru literature, sposobnost analitičnega in kritičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja ter nivo uporabe pisne besede.
- Ustni izpit je namenjen ocenjevanju pridobljenega znanja, ki ga je študentka ali študent pridobil na predavanjih, pri branju in analiziranju obvezne in dodatne literature ter sposobnosti razumevanja in podajanja obravnavane snovi.

Romanizacija

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: 20

Letnik: Brez letnika

Nosilki predmeta: [izr. prof. dr. Jana Horvat](#) in [izr. prof. dr. Janka Istenič](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

S pojmom "romanizacija" se danes označuje kompleksne procese stapljanja rimsko-mediteranskih in avtohtonih kultur. Odvisno od zgodovinskih okoliščin je imela vključitev v rimsko državo na posameznih območjih različne učinke, lahko je pomenila prelom ali kontinuiteto. Rimska država se kaže kot zelo prilagodljiva in z veliko močjo integracije. Glavni namen predmeta je predstaviti zapletene postopne spremembe, ki so potekale od konca 3. st. pr. Kr. do 1. st. po Kr. na ožjem geografskem območju, to je v srednji Evropi in Balkanskem polotoku. To pomeni obdobje od prvih stikov domorodnih skupnosti z Rimljani preko vključitve v rimsko državo do stabilizacije rimske oblasti in prevzemanja različnih aspektov rimske kulture. Vključena so pomembna vprašanja, kot vojaška zgodovina, upravna organizacija, trgovski in prometni tokovi, kronologija.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

Obravnavani bodo različni vidiki rimskega prodora v Srednjo Evropo in na Balkan. Predstavljene bodo velike spremembe, ki so nastale z vzpostavitvijo rimske oblasti na področjih poselitve, urbanizacije, religije, gospodarstva in družbe. Analizirali bomo razlike med regijami, kot se kažejo v sprejemanju in prevajanju rimskih vplivov. Hkrati bomo obravnavali samostojne izraze domače kulture v začetnem rimskem obdobju.

Obdobje romanizacije delimo v dva dela, v fazo pred uradno oziroma stabilno vključitvijo v rimsko državo in čas po tem. Uvodoma se bodo študentje in študentke seznanili s problemi kronologije med 2. st. pr. n. št. in 2. st. n. št.

Na eni strani bo predstavljena drobna materialna kultura domorodnih skupin na širšem vzhodnoalpskem prostoru (Caput Adriae, Posočje, Tavriski, Noriki), na drugi strani pa rimska materialna kultura ter njeni vplivi na materialno kulturo domačinov. Poudarek je na obravnavi tistih skupin materiala, ki imajo pomembne kronološke, kulturne in historične aplikacije.

Za razumevanje gospodarskega razvoja rimskega imperija je eden najpomembnejših virov proučevanje trgovine. V okviru študija bodo predstavljeni trgovski tokovi poznorepublikanskega in zgodnjecesarkega obdobja, tako trgovina na dolge razdalje v Sredozemlju kot tudi trgovina iz Italije proti srednji Evropi.

Pomemben sklop vprašanj je vezan na rimsko vojsko, pri čemer bodo skromni literarni viri soočeni z arheološko zapuščino (utrdbе, epigrafski viri in drobni materialni ostanki – orožje, vojaška oprema, vojaška noša, itd.).

1. Prvi stiki z rimskim svetom v 2. st. pr. n. št.:
 - zgodovinski viri;
 - arheološki viri.
2. V 1. st. pr. n. št. – pred stabilno vključitvijo v rimsko državo in obdobje osvajanja:
 - problemi kronologije med 2. in 1. st. pr. n. št.;
 - drobna materialna kultura domorodnih skupin na širšem vzhodnoalpskem prostoru (Caput Adriae, Posočje, Tavriski, Noriki);
 - rimska materialna kultura poznorepublikanskega in avgustejskega časa in njeni vplivi na materialno kulturo domačinov;
 - trgovski tokovi poznorepublikanskega in avgustejskega časa (trgovina na dolge razdalje v Sredozemlju kot tudi trgovina iz Italije proti srednji Evropi);
 - razlike med regijami;
 - rimska vojska poznorepublikanskega in avgustejskega časa.
3. Zgodnjecesarkega obdobje:
 - kronologija;
 - vzpostavljanje nove upravne strukture;
 - spremembe v poselitvi;
 - urbanizacija;
 - rimska materialna kultura in specifičnosti regij;
 - trgovina;
 - vojska.

Temeljna literatura in viri

- Archäologische Forschungen zu den Grabungen auf dem Magdalensberg 1-14. Kärntner Museumsschriften, Klagenfurt, 1967-2003.
- Bernardini, F. et al. 2015, Early Roman military fortifications and the origin of Trieste, Italy. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America [Online ed.], March 2015, vol. 112, no. 13, str. E1520-E1529.
- Božič, D. 1999. Die Erforschung der Latènezeit in Slowenien seit Jahr 1964. Arheološki vestnik 50: 189-213.
- Creighton, J. D. in R. J. A. Wilson ur. 1999. Roman Germany. Studies in cultural interaction. Journal of Roman archaeology, Supp. ser. 32, Portsmouth.
- Demetz, S. 1999. Fibeln der spätlätene- und frühen römischen Kaiserzeit in den Alpenländern. Frühgeschichtliche und provinzialrömische Archäologie, Materialien und Forschungen 4, Leidorf.
- Die Ausgrabungen auf dem Magdalensberg 1980 bis 1986. Magdalensberg-Grabungsbericht 16, Klagenfurt 1998.
- Horvat, J. 1997. Sermin. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 3, Ljubljana.
- Horvat, J. 1999. Roman Provincial Archaeology in Slovenia Following the Year 1965: Settlement and

- Small Finds. *Arheološki vestnik* 50: 215-257.
- Horvat J. 2015. The consolidation of Roman authority in the hinterland of the northern Adriatic. V: Y. Marion, F. Tassaux (ur.). *AdriAtlas et l'histoire de l'espace adriatique du VIe s. a.C. au VIIIe s. p.C. : actes du colloque international de Rome (4-6 novembre 2013)*, Bordeaux: Ausonius, 2015, str. 273-291.
 - Horvat, J. in A. Bavdek 2009, *Okra. Vrata med Sredozemljem in Srednjo Evropo = Odra. The gateway between the Mediterranean and Central Europe*. Ljubljana 2009.
 - Istenič, J., B. Laharnar, J. Horvat (ur.). *Evidence of the Roman army in Slovenia = Sledovi rimske vojske na Slovenskem*. Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, 2015.
 - Martin-Kilcher S. 2011, *Römer und gentes Alpinae im Konflikt – archäologische und historische Zeugnisse des 1. Jahrhunderts v. Chr.* V: G. Moosbauer, R. Wiegels (ur.), *Fines imperii – imperium sine fine?*, *Osnabrücker Forschungen zu Altertum und Antike-Rezeption* 14, Rahden, 27–62.
 - Miškec, A. 2003: The Early Romanisation of the Southeastern Alpine Region in the Light of Numismatic Finds. *Arheološki vestnik* 54: 369-379.
 - Slapšak, B. 2003, O koncu prazgodovinskih skupnosti na Krasu. *Arheološki vestnik* 54: 243-257.
 - Šašel, J. 1992: *Opera selecta*. *Situla* 30, Ljubljana.
 - Šašel Kos, M. 1997. The End of the Norican Kingdom and the Formation of the Provinces of Noricum and Pannonia. V: B. Djurić, I. Lazar ur. *Akten des IV. internationalen Kolloquiums über Probleme des provinziäl-römischen Kunstschaffens*, *Situla* 36, Ljubljana: 21-42.
 - Šašel Kos, M. 2000. Caesar, Illyricum, and the hinterland of Aquileia. V: G. Urso (ur.), *L'ultimo Cesare*, Roma: 277-304.
 - Tassaux, F. 2004. Les importations de l'Adriatique et de l'Italie du nord vers les provinces danubiennes de César aux Sévères. V: G. Urso ur., *Dall'Adriatico al Danubio*, Pisa: 167-205.

Načini ocenjevanja

Aktivno sodelovanje pri predavanjih in seminarjih, priprava seminarske naloge in izpit. Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentke in študentje pokažejo sposobnost analitičnega razumevanja problematike, kompetence pri izboru literature, sposobnost analitičnega in kritičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja in nivo uporabe pisne besede.
- Ustni izpit je namenjen ocenjevanju pridobljenega znanja, ki ga je študentka oz. študent pridobil na predavanjih, pri branju in analiziranju obvezne in dodatne literature ter sposobnosti razumevanja in podajanja obravnavane snovi.

Zakladne najdbe orodja latenske in rimske dobe

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: 21

Letnik: Brez letnika

Nosilka predmeta: izr. prof. dr. Jana Horvat

Predavatelj: [dr. Dragan Božič](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Zakladne najdbe železnega orodja in pribora so pomembna zvrst zaključenih arheoloških najdb latenske in rimske dobe. V povezavi s pisnimi viri, z upodobitvami na kamnitih spomenikih in stenskih slikarijah, z grobovi s pridanim orodjem ter s posamičnimi najdbami orodja so eden temeljnih virov za preučevanje

gospodarskih dejavnosti in obrti v tem času, pa tudi kuturnih vplivov, tehnološkega razvoja, kulturnih praks itd. V okviru prikaza zgodovine raziskav bodo med drugim predstavljene napačne opredelitve zakladnih najdb in posameznih primerkov orodja, ki so se v literaturi ohranile do najnovejšega časa. Z izbranimi primeri bo posebej opozorjeno na nekritično prevzemanje napačnih podatkov in napačnih opredelitev v literaturi ter na nedopustno zanemarjanje temeljnih virov (arhivskih dokumentov in prvotnih objav).

Cilj predmeta je načrtna in poglobljena seznanitev z zakladnimi najdbami orodja latenske in rimske dobe v Sloveniji, srednji Evropi, na Balkanu in v Veliki Britaniji, z vrstami orodja in pribora, ki so v njih zastopane, z možnimi vzroki zakopa zakladnih najdb ter s potrebami in možnostmi nadaljnjih raziskav na tem področju. Predstavili bomo tudi gospodarske dejavnosti in obrti, ki jih posamezne vrste orodja izpričujejo.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

Kritično bomo ovrednotili objave zakladnih najdb in sintetično literaturo o orodju in priboru. Podrobno bomo analizirali sestavo zakladnih najdb, ki jih npr. v Sloveniji lahko delimo na najdbe poljedelskega orodja, najdbe orodja za obdelavo lesa in najdbe z mešano sestavo in študentke ter študente seznanili z možnimi vzroki njihovega zakopa. Izčrpno bomo predstavili značilne zakladne najdbe latenske in rimske dobe ter tipologijo, kronologijo, razprostranjenost in namembnost izbranih vrst orodja.

1. Zakladne najdbe orodja kot vir za preučevanje gospodarskih dejavnosti in obrti:
 - zgodovina raziskav;
 - kronološki problemi;
 - sestava zakladnih najdb orodja;
 - možni vzroki zakopa.
2. Latenska doba:
 - zakladne najdbe po območjih: srednja Evropa, Slovenija;
 - tipologija, kronologija, razprostranjenost in namembnost izbranih vrst orodja.
3. Rimska doba:
 - zakladne najdbe po območjih: jugovzhodna Evropa, srednja Evropa, zahodna Evropa, Slovenija
 - Tipologija, kronologija, razprostranjenost in namembnost izbranih vrst orodja

Temeljna literatura in viri

- Božič, D. 2007. The reconstruction and analysis of the Late La Tène hoard of iron tools from Vrhovlje pri Kojskem above the Soča valley. V: *Le valli del Natissone e dell'Isonzo tra Centroeuropa e Adriatico*, Roma: 225–235.
- Bataille, G. in J.-P. Guillaumet ur. 2006. *Les dépôts métalliques au second âge du Fer en Europe tempérée*. Bibracte.
- Bitenc, P. in T. Knific ur. 2001. *Od Rimljanov do Slovanov. Predmeti*. Ljubljana.
- Božič, D. 2005. Die spätrömischen Hortfunde von der Gora oberhalb von Polhov Gradec. *Arheološki vestnik* 56: 293-368.
- *Depoty a symboly* 2014. V: *Moravské křižovatky*, Brno: 615–737.
- Dolenz, H. 1998. Eisenfunde aus der Stadt auf dem Magdalensberg. Klagenfurt.
- Duvauchelle, A. 2005. *Les outils en fer du Musée romain d'Avenches*. Avenches.
- Gaitzsch, W. 1980. *Eiserne römische Werkzeuge*. Oxford.
- Gaitzsch, W. 1985. *Werkzeuge und Geräte in der römischen Kaiserzeit. – V: Aufstieg und Niedergang der römischen Welt 2, Principat, 12.3, Künste*, Berlin, New York: 170-204.
- Gaitzsch, W. 2005. *Eisenfunde aus Pergamon. Geräte, Werkzeuge und Waffen*. Berlin, New York.
- Gaspari, A., M. Guštin, I. Lazar in B. Žbona Trkman. 2000. Late Roman tool finds from Celje, Gradišče at Zbelovska gora and Sv. Pavel above Vrtovin (Slovenia). V: *M. Feugère in M. Guštin (ur.), Iron, Blacksmiths and Tools, Montagnac: 187-203*.

- Henning, J. 1987. Südosteuropa zwischen Antike und Mittelalter. Archäologische Beiträge zur Landwirtschaft des 1. Jahrtausends u. Z. Berlin.
- Jacobi, G. 1974. Werkzeug und Gerät aus dem Oppidum von Manching. Wiesbaden.
- Kurz, G. 1995. Keltische Hort- und Gewässerfunde in Mitteleuropa. Stuttgart.
- Manning, W. H. 1972. Ironwork Hoards in Iron Age and Roman Britain. Britannia 3: 224-250.
- Manning, W. H. 1985. Catalogue of the Romano-British iron tools, fittings and weapons in the British Museum. London.
- Müller, R. 1982. Die Entwicklung der eisernen Agrargeräte in Ungarn von der Späteisenzeit bis zum Ende der Türkenherrschaft. Zalaegerszeg.
- Nothdurfter, J. 1979 Die Eisenfunde von Sanzeno im Nonsberg. Mainz am Rhein.
- Pieta, K. 2010. Hortfunde. V: K. Pieta, Die keltische Besiedlung der Slowakei, Nitra: 206–226 in 337–338.
- Pietsch, M. 1983. Die römischen Eisenwerkzeuge von Saalburg, Feldberg und Zugmantel. – Saalburg Jahrbuch 39. 5-132.
- Pohanka, R. 1986. Die eisernen Agrargeräte der Römischen Kaiserzeit in Österreich. Oxford.
- Popović, I. 1988. Antičko oruđe od gvožđa u Srbiji. Beograd.

Načini ocenjevanja

Aktivno sodelovanje pri predavanjih in seminarjih, priprava seminarske naloge in izpit. Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentke in študentje pokažejo sposobnost analitičnega razumevanja problematike, kompetence pri izboru literature, sposobnost analitičnega in kritičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja in nivo uporabe pisne besede.
- Ustni izpit je namenjen ocenjevanju pridobljenega znanja, ki ga je študentka oz. študent pridobil na predavanjih, pri branju in analiziranju obvezne in dodatne literature ter sposobnosti razumevanja in podajanja obravnavane snovi.

Prostorska arheologija – arheologija v prostoru. Metode in prakse raziskovanja prostora v arheologiji

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: **82**

Letnik: Brez letnika

Nosilec predmeta: [doc. dr. Benjamin Štular](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Raziskovanje prostora v arheologiji ima več stoletno zgodovino. Razvoju zadnjega pol stoletja lahko sledimo že po uporabi različnih izrazov: poselitvena arheologija, prostorska arheologija, naselbinska arheologija in arheologija krajin. Vsak izraz opisuje preplet teoretskih izhodišč in metodoloških orodij, ki skupaj tvorijo "šolo" oziroma arheološko prakso. V zadnjih desetletjih razvoj vede ne temelji več na teoretskih in metodoloških premikih temveč na tehnološkem razvoju. Ta je na točki, ko je raziskovalcu dostopna ogromna količina podatkov v poljubnem merilu in zato so meje med prostorskimi arheologijami (npr. arheologijo krajin) in osredotočenimi raziskavami (npr. posamezno najdišče) vse bolj zabrisane. Zato dandanes lahko upravičeno govorimo o arheologiji v prostoru.

Študenti in študentke predmeta Prostorska arheologija – arheologija v prostoru bodo preučili najpomembnejše arheološke prakse raziskovanja prostora s poudarkom na relevantnih modernih metodah,

ki jih obeležujeta predvsem digitalna arheologija in t. i. lidarski podatki (skupaj z ostalimi metodami daljinskega zaznavanja). Prva omogoča dostop in analizo ogromne količine raznorodnih podatkov. Lidarski podatki oziroma podatki zračnega laserskega skeniranja pa imajo potencial, da prinesejo količino novih arheoloških podatkov primerljivo z delom cele generacije slovenskih arheologov, ki si je spomenik postavila z izdajo Arheoloških najdišč Slovenije.

Študenti in študentke bodo s študijem objav in predvsem s praktičnim delom z izbranimi metodami digitalne arheologije in/ali daljinskega zaznavanja pridobili kompetence za samostojno izvedbo arheološke analize v prostoru.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Brez.

Vsebina

Pregled stanja raziskav

- pregled relevantnih teoretskih izhodišč
- pregled relevantnih metod dela

Digitalna arheologija

- spletni viri relevantnih podatkov daljinskega zaznavanja
- spletna orodja za analizo podatkov daljinskega zaznavanja
- druga orodja digitalne arheologije

Lidarski podatki in druge metode daljinskega zaznavanja

- delo s podatki laserskega skeniranja Slovenije
- delo z drugimi podatki daljinskega zaznavanja
- arheološka interpretacija podatkov

Temeljna literatura in viri

Teorija in metode

- Ashmore, W., Knapp, B. A. (ur.) 1999, *Archaeologies of Landscape: Contemporary Perspectives*. Malden, Oxford.
- Aston, M. 1985, *Interpreting the Landscape: Landscape Archaeology and Local History*. London, New York.
- Bender, B., Winer, M. (ur.) 2001, *Contested Landscapes: Movement, Exile and Place*. Oxford, New York.
- Chapman, H. 2006, *Landscape Archaeology and GIS*. Stroud.
- David, B., Thomas, J. (ur.) 2008, *Handbook of Landscape Archaeology*. Walnut Creek.
- Clark, J., Darlington, J., Fairclough, G. 2004, *Using Historic Landscape Characterisation*. English Heritage's review of HLC Applications 2002 - 03. London.
- Doneus, M. 2013, *Die hinterlassene Landschaft. Prospektion und Interpretation in der Landschaftsarchäologie*. Wien.
- Garmy, P. 2012, *Villes, réseaux et systèmes de villes. Contribution de l'archéologie*. Paris, Arles.
- Hooke, D. 1997, *The Landscape of Anglo-Saxon England*. London, New York.
- Howard, P. 2006, *Archaeological Surveying and Mapping. Recording and depicting the landscape*. London, New York.
- Kuna, M. 2004, *Nedestruktivní archeologie. Teorie, metody a cíle*. Plzen.
- Lodewijckx, M., Pelegrin, R. (ur.) 2011, *A Wew from the Air: Aerial Archaeology and Remote Sensing Techniques. Results and opportunities*. Oxford.
- Muir, R. 2004, *Landscape Encyclopedia*. Macclesfield.
- Olsen, B. 2002, *Od predmeta do teksta*. Beograd.
- Opitz, R. S., Cowley, D. C. (ur.) 2013, *Interpreting Archaeological Topography. Airborne Laser Scanning, 3D Data and Ground Observation*. Oxford.
- Parcak, S. H. 2009, *Satellite remote sensing for archaeology*. London, New York.

- Johnson, M. 2007, *Ideas of Landscape*. Malden, Oxford, Carlton.
- Sarris, A. (ur.) 2015, *Best Practices of GeoInformatic Technologies for the Mapping of Archaeolandscape*. Oxford.
- Tilley, C. 2004, *The materiality of stone: explorations in landscape phenomenology 1*. Oxford, New York.
- Trigger, B. G. 1967, *Settlement Archaeology. Its Goals and Promise*, *American Antiquity* 32 (2), 149-160.
- Ucko, P. J., Layton, R. (ur.) 1999, *The Archaeology and Anthropology of Landscape: Shaping your landscape*. London, New York.
- Wiseman, J., El-Baz, F. (ur.) 2007, *Remote Sensing in Archaeology*. New York.

Slovenija

- Badjura, R. 1953, *Ljudska geografija: Terensko izrazoslovje*. Ljubljana.
- Gams, I. 1974, *Kras. Zgodovinski, naravoslovni in geografski oris*. Ljubljana.
- Ilešič, S. 1950, *Sistemi poljske razdelitve na Slovenskem*. - SAZU, Ljubljana.
- Mlekuž, D. 2013, *Skin Deep: LiDAR and Good Practice of Landscape Archaeology*. V: C. Corsi, B. Slapšak, F. Vermeulen (ur.), *Good Practice in Archaeological Diagnostics. Non-invasive Survey of Complex Archaeological Sites*, 113-131.
- Novaković, P. 2003, *Osvajanje prostora: razvoj prostorske in krajinske arheologije*. Ljubljana.
- Pleterski, A. 2011, *Župa Bled. Nevidna srednjeveška Evropa*. Ljubljana.
- Slapšak, B. 1995, *Možnosti študija poselitve v arheologiji*. Ljubljana.
- Štular, B. 2011, *The use of lidar-derived relief models in archaeological topography. The Kobarid region (Slovenia) case study (Uporaba modelov reliefa pridobljenih z lidarskim snemanjem v arheološki topografiji. Študijski primer Kobariške)*, *Arheološki vestnik = Acta archaeologica* 62, 393-432.
- Štular, B., Kokalj, Ž., Oštir, K., Nuninger, L. 2012, *Visualization of lidar-derived relief models for detection of archaeological features*, *Journal of Archaeological Science* 39 (11), 3354--3360.
- Štular, B., Ložič, E. 2016, *Primernost podatkov projekta Lasersko skeniranje Slovenije za arheološko interpretacijo: metoda in študijski primer*. V: R. Ciglič, M. Geršič, D. Perko, M. Zorn (ur.), *Digitalni podatki*, Ljubljana, 157-166.

Načini ocenjevanja

Aktivno sodelovanje pri predavanjih in seminarjih, priprava seminarske naloge in izpit. Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentka oz. študent pokaže sposobnost usmeritve v konkretno problematiko, kompetence pri izboru relevantne literature, sposobnost analitičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja in nivo uporabe pisne besede.
- Ustni izpit je namenjen ocenjevanju znanja, ki ga je študentka ali študent pridobil na predavanjih ter sposobnosti razumevanja, artikuliranja in podajanja snovi.

Arheologija zgodnjega srednjega veka

Program: Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja)

Modul: Tisočletja med Jadranom in Podonavjem

Koda predmeta: **83**

Letnik: Brez letnika

Nosilec predmeta: [doc. dr. Benjamin Štular](#)

ECTS: 6

Obseg: predavanja 60 ur, seminar 30 ur

Vrsta predmeta: splošno izbirni

Jeziki: slovenščina

Metode poučevanja in učenja: predavanja, seminar

Cilji in kompetence

Vsako arheološko obdobje ima svoje značilnosti, zato se bodo študenti in študentke pri predmetu arheologija zgodnjega srednjega veka seznanili s tistimi arheološkimi viri, ključnimi vprašanji in sodobnimi metodami raziskovalnega dela, ki so značilni za arheologijo zgodnjega srednjega veka. Gre za čas prihoda Slovanov v Zahodno Evropo, ki v svojstvenem sožitju s staroselci vzpostavi poselitveno, jezikovno in kulturno kontinuiteto, ki traja do danes. To daje metodološko možnost proučevanja, kakršne starejša arheološka obdobja v našem prostoru nimajo.

Najpomembnejši skupini zgodnesrednjeveških drobnih arheoloških najdb sta nakit in lončenina, metodološki poudarek raziskav pa je na odnosu izpovednost materialne kulture – arheološki kontekst – arheološka interpretacija in na relevantnih metodah digitalne arheologije.

Študentke in študentje se bodo seznanili s poglobljenimi metodami raziskovanja drobnih arheoloških najdb – predvsem nakita in lončenine – v arheoloških kontekstih. Pri tem bodo obvladali stanje raziskav zgodnesrednjeveške materialne kulture med Donavo in severnim Jadranom ter delo s podatkovnimi zbirkami in osnove analize podatkov s spletnimi in pisarniškimi digitalnimi orodji.

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti

Ni potrebno.

Vsebina

Stanje raziskav zgodnesrednjeveške materialne kulture med Donavo in severnim Jadranom:

- upravno-politična zgodovina,
- etnogeneza Slovanov in Vlahov,
- tipokronologija nakitnih predmetov,
- tipokronologija lončenine,
- tafonomija najdb (naselbine in grobišča),
- artefaktna obravnava najdišč in pokrajine.

Delo s podatkovnimi zbirkami in osnove analize podatkov s spletnimi in pisarniškimi digitalnimi orodji:

- osnove informacijske analize,
- strukturiranje podatkovne zbirke,
- strategija iskalnih izrazov,
- izdelava analitičnih orodij po meri.

Temeljna literatura in viri

Pregled opredelitev pojma zgodnji srednji vek:

- MIRNIK PREZELJ, Irena 1998, Slovenska zgodnesrednjeveška arheologija med preteklostjo in sedanostjo - pogled z "Zahoda".- Arheološki vestnik 49, 361 - 381. (Slovene Early Medieval Archaeology between the Past and Present - View from the West)

Pregledni model razvoja Slovanov:

- PLETERSKI, Andrej 2013, Etnogeneza Slavena - metode i proces. - Starohrvatska prosvjeta, s. 3, sv. 40, str. 7-32.

Pomembnejše objave arheoloških najdišč

- EICHERT, Stefan 2010, Die frühmittelalterlichen Funde aus dem Kirchenfriedhof von St. Peter. - Beiträge zur Kulturgeschichte Oberkärntens Band 6, Sterben in St. Peter (Karpf Kurt, Meyer Therese - editors), Spittal an der Drau, 149-191.
- EICHERT, Stefan 2010, Die frühmittelalterlichen Grabfunde Kärntens. Die materielle Kultur Karantaniens anhand der Grabfunde vom Ende der Spätantike bis ins 11. Jahrhundert. - Aus Forschung und Kunst 37, Klagenfurt.
- EICHERT, Stefan, ROGL Christine, Katalog der Gräber und Kleinfunde. - Beiträge zur Kulturgeschichte Oberkärntens Band 6, Sterben in St. Peter (Karpf Kurt, Meyer Therese - editors), Spittal an der Drau,

195-286.

- FRIESINGER, Herwig 1974, Studien zur Archäologie der Slawen in Niederösterreich. - Mitteilungen der prähistorischen Kommission 15-16, Wien 1971-74.
- FRIESINGER, Herwig 1977, Fabrizii Susanne., Reuer Egon, Studien zur Archäologie der Slawen in Niederösterreich (Die Skelette aus dem frühmittelalterlichen Gräberfeld von Pitten, p. B. Niederösterreich). - Mitteilungen der Prähistorischen Kommission 17-18, Wien 1975-77.
- KOROŠEC, Josip 1950, Staroslovansko grobišče na Ptujskem gradu. - Dela 1. razreda SAZU 1, Ljubljana.
- KOROŠEC, Paola 1979, Zgodnjesrednjeveška arheološka slika karantanskih Slovanov. - Dela 1. razreda SAZU 22.
- KOROŠEC, Paola 1999, Nekropola na Ptujskem gradu, turnirski prostor. - Ptuj.
- OBENAU, Martin 2010, Arpadenzeitliche Gräberfelder und Grabfunde des 10. bis 12. Jahrhunderts in Österreich. Fundmaterialien des Burgenländischen und Niederösterreichischen Landesmuseums. - Wissenschaftliche Arbeiten aus Burgenland 135, Eisenstadt.
- PLETERSKI, Andrej - Belak, Mateja - ŠTULAR, Benjamin (uredniki). Izkopavanja srednjeveškega in zgodnjenovoveškega grobišča pri Župni cerkvi v Kranju v letih 1964-1970 = Excavations of Medieval and Post-Medieval cemetery at the Župna cerkev in Kranj, (Opera Instituti archaeologici Sloveniae, 35, 1), (Zbirka Grobišča Župna cerkev v Kranju, 1). Ljubljana: ZRC SAZU, Institut za arheologijo: Založba ZRC, 2016. ISBN 978-961-254-973-2. <http://zalozba.zrc-sazu.si/p/1264>.
- PLETERSKI, Andrej, BELAK, Mateja. Grobovi s Puščave nad Starim trgom pri Slovenj Gradcu. Arheološki vestnik, ISSN 0570-8966, 2002, letn. 53, str. 233-300.
- SAGADIN, Milan 1988, Kranj - križišče Iskra (nekropola iz časa preseljevanja ljudstev in staroslovanskega obdobja). - Katalogi in monografije 24, Ljubljana.
- SVOLJŠAK, Drago - KNIFIC, Timotej 1976, Vipavska dolina. - Situla 17, Ljubljana - Nova Gorica.
- TOVORNIK, Vlasta 1980, Das Gräberfeld der Karantanisch-Köttlacher Kulturgruppe auf dem Georgenberg bei Micheldorf, Pol. Bezirk Kirchdorf/Krems. - Baiern und Slawen in Oberösterreich, Linz, 81-132.
- TOVORNIK, Vlasta 1985, Die frühmittelalterlichen Gräberfelder von Gusen und Auhof bei Perg in Oberösterreich. Teil I: Gusen. - Archaeologia Austriaca 69, 165-214.
- TOVORNIK, Vlasta 1986, Die frühmittelalterlichen Gräberfelder von Gusen und Auhof bei Perg in Oberösterreich. Teil II: Auhof. - Archaeologia Austriaca 70, 413-483.
- VALIČ, Andrej 1964, Staroslovansko grobišče na Blejskem gradu. - Situla 7, Ljubljana.
- VALIČ, Andrej 1969, Staroslovansko grobišče "Na Sedlu" pod Blejskim gradom. - Arheološki vestnik 20, 218-238.

Tipokronologija in metode

- CHRISTLEIN, Rainer 1966, Das alamannische Reihengräberfeld von Marktoberdorf im Allgäu. - Materialhefte zur Bayerischen Vorgeschichte. Heft 21. Kallmünz/Opf.
- EICHERT, Stefan 2012, Frühmittelalterliche Strukturen im Ostalpenraum. Studien zur Geschichte und Archäologie Karantaniens. - Aus Forschung und Kunst 39, Klagenfurt.
- FREEDEN, Uta von 1979, Untersuchungen zu merowingerzeitlichen Ohrringen bei den Alamannen. - Bericht der Römisch-Germanischen Kommission. Band 60, 227-441.
- FREEDEN, Uta von, WIECZOREK, Alfried (izdajatelj) 1997, Perlen. Archäologie, Techniken, Analysen. Akten des Internationalen Perlensymposiums in Mannheim vom 11. bis 14. November 1994. - Römisch-Germanische Kommission. Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte. Band 1. Bonn.
- GARAM, Eva 2001, Funde byzantinischer Herkunft in der Awarenzeit von Ende des 6. Bis zum Ende des 7. Jahrhunderts. - Monumenta Avarorum Archaeologica 5, Budapest.
- GEIBIG Alfred 1991, Beiträge zur morphologischen Entwicklung des Schwertes im Mittelalter. - Offa-Bücher 71, Neumünster.
- GIESLER, Jochen 1980, Zur Archäologie des Ostalpenraumes von 8. bis 11. Jahrhundert. - Archäologisches Korrespondenzblatt 10/1, Mainz am Rhein, 85 - 98.
- GIESLER, Jochen 1981, Untersuchungen zur Chronologie der Bijelo Brdo Kultur. - Praehistorische

Zeitschrift 56/1, Berlin.

- GOßLER, Norbert 1999, Untersuchungen zur Formenkunde und Chronologie mittelalterlichen Stachelsporen in Deutschland (10.-14. Jahrhundert). - Bericht der Römisch-Germanischen Kommission 79, 479-663.
- HASELOFF, Günter 1979, Kunststile des Frühen Mittelalters.
- Klasifikacija in datiranje gradiva t.i. "Bijelobrdske kulture".
- KNIFIC, Timotej 1974, Horizontalna stratigrafija grobišča Bled-Pristava II. - Situla 14/15, 315 - 326.
- LENARTSON, Monika 1997/1998, Karolingische Metallarbeiten mit Pflanzenornamentik. - Offa 54/55, 431-619.
- LOSERT, Hans, PLETERSKI, Andrej 2003, Altenerding in Oberbayern : Struktur des frühmittelalterlichen Gräberfeldes und "Ethnogenese" der Bajuwaren. Berlin. - Scrîpvaz-Verlag; Založba ZRC, Berlin - Bamberg - Ljubljana.
- MARTIN, Max 1989, Bemerkungen zur chronologischen Gliederung der frühen Merowingerzeit. - Germania. Jahrgang 67,;: 121-141.
- MENGHIN, Wilfried 1983, Das Schwert im Frühen Mittelalter. - Wissenschaftliche Beibände zum Anzeiger des Germanischen Nationalmuseums. Band 1. Stuttgart.
- PERIN, Patrick 1980, La datation des tombes mérovingiennes (Historique-Méthodes-Applications). - Hautes Études médiévales et modernes 39, Geneve.
- PLETERSKI, Andrej 1982, Časovna izpovednost plastovitosti staroslovanskega grobišča Sedlo na Blejskem gradu. - Arheološki vestnik 33, 134 - 150.
- PLETERSKI, Andrej 1990, Staroslovansko grobišče na Sandrovi polici v Predtrgu pri Radovljici. - Arheološki vestnik 41, 64 - 97.
- PLETERSKI, Andrej 2013, Korak v kronologijo zgodnesrednjeveškega naglavnega nakita vzhodnih Alp = A step towards the chronology of early medieval head ornaments in the Eastern Alps. - Arheološki vestnik 64, 299-334.
- PÖLLATH, Ralph 2002, Karolingerzeitliche Gräberfelder in Nordostbayern. - München.
- RETTNER, Arno 1997, Sporen der Älteren Merowingerzeit. - Germania 75, 133-157.
- SASSE, Barbara, THEUNE, Claudia 1996, Perlen als Leittypen der Merowingerzeit. - Germania 74/1, 187-231.
- STEUER, Heiko 1977, Bemerkungen zur Chronologie der Merowingerzeit. - Studien zur Sachsenforschung 1, 379-402.
- SZAMEIT, Erik 1986, Karolingerzeitliche Waffenfunde aus Österreich. Teil I: Die Schwerter. - Archaeologia Austriaca 70, Wien, 385 - 399.
- SZAMEIT, Erik 1988, Karolingerzeitliche Waffenfunde aus Österreich. Teil II: Die Saxe und Lanzen spitzen. - Archaeologia Austriaca 71, Wien, 155 - 171.
- SZAMEIT, Erik 1991, Anmerkungen zur Chronologie des 8.-9. Jahrhunderts im Ostalpenraum. - Zalai Muzeum 3, Zalaegerszeg, 73 - 79.
- WACHOWSKI, Krzysztof 1986-1987, Merowingische und karolingische Sporen auf dem Kontinent. - Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters 14-15, 49-79.
- WERNARD, Jo 1998, "Hic scramasaxi loquuntur". Typologisch-chronologische Studie zum einschneidigen Schwert der Merowingerzeit in Süddeutschland. - Germania 76/2, 747-787.
- ŽAK, Jan, MAČKOWIAK-KOTKOWSKA, Lidia 1988, Studia nad uzbrojeniem srodkowoeuropejskim VI-X wieku. Studien zur mitteleuropäischen Bewaffnung des 6.-10. Jahrhunderts. - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Seria Archeologia 31, Poznań.

Vsakdanje življenje

- PLETERSKI, Andrej 1987, Sebenjski zaklad. - Arheološki vestnik 38, 237 - 330.
- PLETERSKI, Andrej 2008, Kuhinjska kultura v zgodnjem srednjem veku.. - Ljubljana.
- PLETERSKI, Andrej 2013, The invisible Slavs : Župa Bled in the prehistoric Early Middle Ages, (Opera Instituti archaeologici Sloveniae, 28). Ljubljana: Inštitut za arheologijo ZRC SAZU, Založba ZRC, 2013. 199 str., ilustr. ISBN 978-961-254-440-9. ISBN 978-961-254-608-3. <http://iza2.zrc->

Načini ocenjevanja

Aktivno sodelovanje pri predavanjih in seminarjih, priprava seminarske naloge in izpit. Ocenjevanje kompetenc:

- S seminarsko nalogo študentka oz. študent pokaže sposobnost usmeritve v konkretno problematiko, kompetence pri izboru relevantne literature, sposobnost analitičnega razmišljanja, spretnost argumentiranja in nivo uporabe pisne besede.
 - Ustni izpit je namenjen ocenjevanju znanja, ki ga je študentka ali študent pridobil na predavanjih ter sposobnosti razumevanja, artikuliranja in podajanja snovi.
-